

MORGAN AUDIC

V LONG
YEAR
BYE NU
SE NEUMÍRÁ

přeložila Barbara Škopová

THRILLER

**V LONGYEARBYENU
SE NEUMÍRÁ**

© Éditions Albin Michel - Paris 2023

Všechna práva vyhrazena.

*Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Translation © Barbara Škopová, 2025

Cover © Daniel Pocar, 2025

© DOBROVSKÝ s.r.o., 2025

ISBN 978-80-277-6962-9 (pdf)

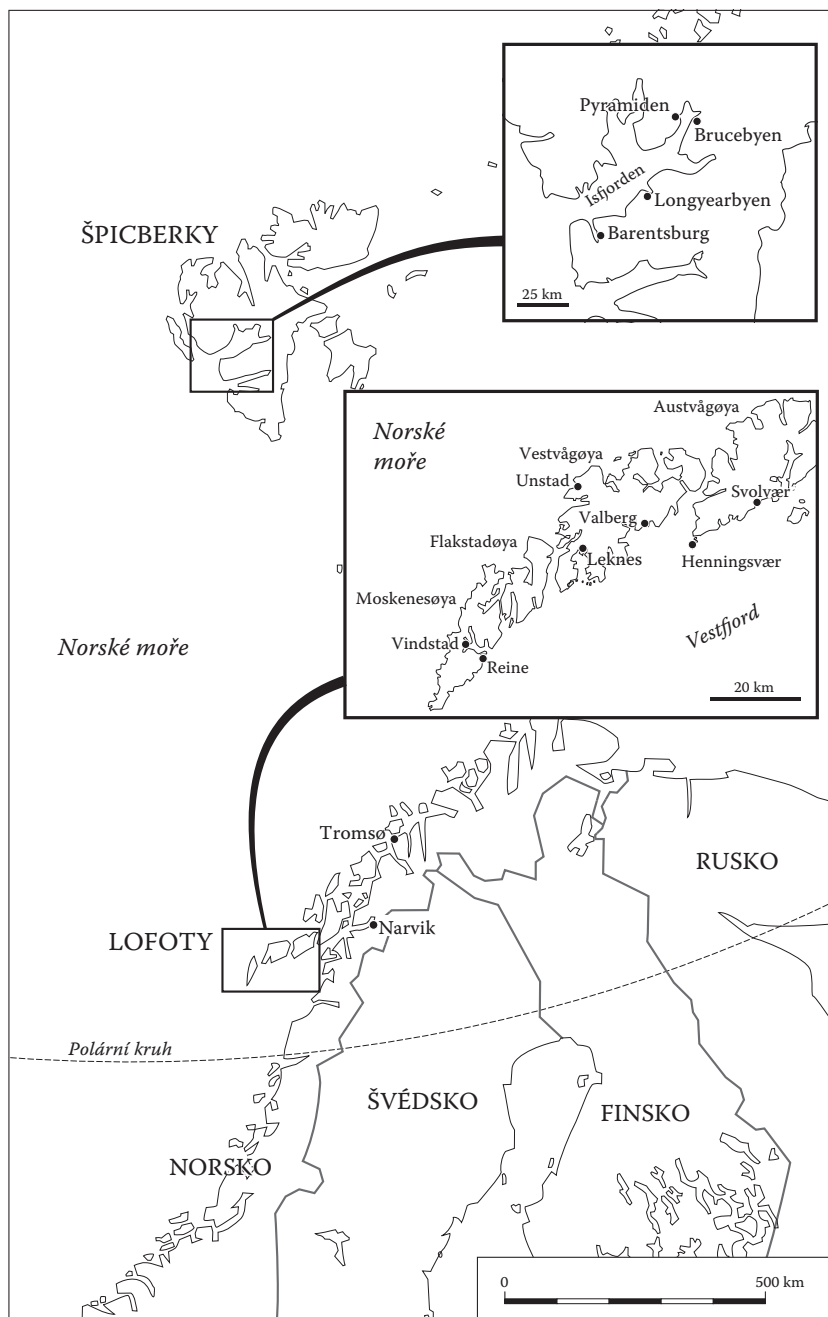
MORGAN AUDIC

**V L O N G
Y E A R
B Y E N U
S E N E U M Í R Á**

přeložila Barbara Škopová

VENDETA

*Mé první čtenářce.
Děkuji, že jsi mi vštíplla lásku ke knihám.*

ČÁST PRVNÍ

*letišť v Longyearbyenu,
posledním městě před severním pólem*

Lottie Sandviková zaparkovala mezi dvě auta se zasněženými předními skly. Bylo patnáct stupňů pod nulou, na ledový vzduch se jí hned nechtělo, a tak si ještě zapálila cigaretu. V mobilu na sedadle spolujezdce jí každou chvíli zabzučela nějaká zpráva. Přátelé, kolegové na dovolené, místní noviny. Všichni už to věděli. Na displeji se zobrazil i vzkaz od jejího nadřízeného Jørna Røsta. Tělo je v hrozném stavu. Připrav se na to.

Dlouze potáhla z cigarety – po dávce nikotinu se jí trochu zamotala hlava a po zádech jí přešel mráz. Pohledem zavadila o trojúhelníkovou ceduli u vjezdu na letiště. Výstražné červené okraje a uvnitř obrázek bílého medvěda v černém poli. *Pozor – lední medvědi.*

Zatracení medvědi, pomyslela si a nervózně vyfoukla kouř. Na souostroví s necelými třemi tisíci obyvatel jich bylo skoro tři sta. Jako holka se v jejich přítomnosti naučila žít. Mohli být úplně kdekoli, i pár set metrů od vás. Splývali se sněhem a cíhali na kořist, aniž jste si jich všimli. Trpěliví predátoři, s nimiž lidé museli sdílet vrchol potravního řetězce.

Od té doby, co před dvěma lety odešla z kriminálky v Oslu a nastoupila u policie na Špicberkách, měla v náplni práce i bezkonfliktní soužití medvědů a lidí, s vědomím, že kdykoli může dojít k nejhoršímu.

Jako přesně dnes.

Típla cigaretu do popelníku a vyndala z kufru pušku. V letištní hale čekala u odbavovacího pásu na zavazadla zimomřivá

skupinka lidí. Cestující přiletěli letem Tromsø–Longyearbyen, jediným pravidelným spojem mezi Norskem a největším ostrovem souostroví Západním Špicberkem. Byli mezi nimi jak místní obyvatelé, kteří si bez zájmu jen automaticky navlékli další teplé vrstvy do polární zimy, tak turisté, kteří si nadšeně pořizovali selfie před vycpaným ledním medvědem stojícím uprostřed pohyblivého pásu na zavazadla.

Ačkoli měla Lottie přes rameno přehozenou pušku, nikdo jí nevěnoval pozornost. Většinou věděli, že na Špicberkách u sebe obyvatelé zbraň mít musí, kdykoli opustí město. A popravdě řečeno její drobná a štíhlá postava byla snadno k přehlédnutí. Zpod čepice jí vyčuhovaly pramínky blond vlasů a měla modré oči a bledou pleť člověka, který se už dlouho nedostal na slunce. To se od listopadu do konce ledna v Longyearbyenu neukázalo. *Mørketid*. Polární noc. Více než tři měsíce tu svítily jen elektrické lampy a zelená polární záře. Nejdepresivnější období roku. Před několika dny se ale na souostroví světlo vrátilo. Nad úbočím hor se rozlila slabounká, křehká modř. Ti, co přijeli z kontinentu, to ani nezaregistrovali. Pro místní to byla modrá exploze.

Z vrtulníku Super Puma, který používala guvernéra k záchranným akcím, vystoupila na přistávací plochu skupina dobrovolníků Červeného kříže vracejících se z místa nehody. Měli zasmušilé tváře a unavený krok. Ve vysokých botách se brodili kotouči sněhu rozvířeného větrem po asfaltu a chvěli se zimou.

Lottie se zdálo, že z některých tváří vyčetla strach. Možná si to jen namlouvala. Možná si do nich promítala své vlastní obavy.

Nastoupila do vrtulníku, který za ukrutného rámusu téměř okamžitě vzlétl. Za okénkem míjela známá krajina. Holé sloupy bývalého dopravníku na uhlí, který spojoval město s přístavem. Mihotajíc se souhvězdí pouličních lamp podél cest v centru města. A pak už jen dlouhá řada fjordů zakousnutých do pevniny, ledová drť, rozlehlá netknutá území, do nekonečna se vzdouvající skalnaté hřebeny a zasněžená údolí. Krajina jako stvořená pro trolly a pohádkové obry, rozhodně ne pro lidi.

Úzké uličky, malá parkoviště a průmyslové zóny, kde léta pracovala, nechali daleko za sebou. Uvědomila si, že neznámý z fjordu bude první mrtvola, kterou uvidí od dob svého působení v Oslu. Před očima jí bez ladu a skladu vyvstávaly zasuté vzpomínky. Holčina ubitá k smrti bývalým přítelem. Drogový dealer, kterému feťák rozbil lebku přímo na ulici. Nabobtnalé mrtvoly ulovené rybáři ve fjordu. Drsné obrazy zavražděných mladých lidí se jí vracely jako smyčka, kterou nešlo zastavit.

Bez varování jí celým tělem zalomcovala zimnice. Třas a bušení srdce. Pocit na zvracení. *Ted'ne, jenom ne ted'.* Rotory vibrovaly, kabina se otřásala. Měla pocit, ne, jistotu, že v kokpitu, jehož stěny už se smršťovaly, brzy umře. Sundala si rukavice, které se sesunuly na podlahu, a horečně hledala po kapsách léky. Určitě si je brala. I v tom spěchu na odchodu.

Jaká úleva, když je konečně v jedné kapse nahmatala. Prášek proti úzkosti spolkla okamžitě. Zavřela oči. Nekonečně dlouhou dobu si připadala jako ve vodě. V ledové vodě, která jí sahá po krk, po bradu, po okraj rtů a hrozí, že se nad ní při sebemenším pohybu zavře.

Pak jí ve sluchátkách zapraskal hlas: „Jsme na místě.“

Když otevřela oči, opírala se do okének rudá záře. Hluboko pod vrtulníkem vzplála signální světlice, v jejímž světle sníh pulzoval jako živé maso. Stroj přistál vedle ní.

Lottie si otřela pot z čela a zhluboka se nadechla. Podle jejích hodiněk uběhlo čtvrt hodiny. Pro ni ten záchvat trval celou věčnost. Čas je relativní veličina. To ji v době, kdy mívala panické ataky pravidelně, vždycky překvapilo. *Vzchop se.* Odepnula si pás, sebrala ze země rukavice a otevřela posuvné dveře helikoptéry.

Mrazivý vítr ji vrátil do reality. Super Puma přistála asi sto metrů od shluku čtyř dřevěných stavení. Věděla, že je v Brucebyenu, bývalé osadě skotských horníků, opuštěné od začátku dvacátého století. Za ním se podél fjordu rýsoval mohutný blok ledovce Nordenskjöld. V chabém světle končícího soumraku vypadal jako vlna, která zkameněla těsně předtím, než mohla vše pohltit.

Vyndala ze zavazadlového prostoru pušku a ve světle přistávacích reflektorů už se objevila mohutná postava jejího policejního kolegy z Longyearbyenu Thora Kristiansena. Měl atletickou postavu a přímý pohled a oblečen byl do zimní policejní bundy se znakem souostroví. Soudě podle ojíněného obočí i hustého vikingského vousu už tu nějakou dobu čekal.

„Tak Jørn si povolal superpolicajtku z Osla, jo?“ rýpl si, když k němu došla.

„Jo. Harry Hole neměl čas,“ opáčila.

Thor se narážce na nejslavnějšího norského detektiva usmál. Oba dobře věděli, že Jørn neměl příliš na výběr. Špicberský policejní okrsek čítal pouhých dvanáct mužů pro území velikosti Irska. Za normálních podmínek to na zvládnutí běžné agendy souostroví bohatě stačilo. Kancelář guvernérky vyšetřovala sotva

dvě stě případů ročně. To odpovídalo několika týdnům práce velkého komisařství na pevnině.

„Kde je tělo?“ zeptala se.

„Na pláži.“

Thor zamířil k dřevěným boudám a Lottie ho následovala. Vítr zasypával jejich stopy drobnými vločkami sněhu, které sem přilétaly od ptačí rezervace Gåsøyane, která se skrývala v modravém příšeří na opačném konci fjordu. Každé jaro tam přilétali hnízdit stěhovaví ptáci – kajky mořské, buňáci lední, bernešky bělolící a alkouni tlustozobí. Jako by bríza rozfoukala peříčka z jejich opuštěných hnízd a zanesla je sem.

„Ty jsi to včera přehnal s pitím?“ zeptal se náhle Thor.

Ta otázka ji překvapila. „Cože? Ne, proč?“

„Vypadáš příšerně.“

Uhnula jeho rozesmátému pohledu. Nevěděl, že trpí záchvaty úzkosti. Nevěděl to nikdo z místní policie. A doufala, že to tak i zůstane.

„Jenom jsem se moc nevyspala,“ zalhala.

„Že by nový přítel?“ zeptal se Thor s úsměvem.

„A co kdyby ses přestal vrtat v mém soukromí?“ odsekla našťvaně. „Radši vyklop, co se tu stalo.“

Thor nasadil dlouhý krok a Lottie supěla za ním. Kolega byl zdatný sportovec, už dvakrát se zúčastnil prestižního závodu v běhu na lyžích Birkebeinerrennet. Závodníci při něm musí překonat asi padesátikilometrovou vzdálenost s tříapůlkilovým závažím na zádech. To odpovídá váze novorozence, a ne ledajakého! Haakona Haakonssona, následníka norského trůnu, zachránili podle severských ság dva Vikingové. Co může být víc norského? Možná závod sobů, při kterém lyžaři z celého Laponska zapráhnou zvíře a stylem *Rychle a zběsile* v severské mutaci se řítí po hlavní silnici do Tromsø.

„Tady na tom místě vypustili asi před hodinou a půl dva strážci z Pyramidenu signální světlici,“ spustil Thor. „Chytl jsem zrovna řidiče na silnici k letišti a dával jim dýchnout, když mi zavolal

Jørn. Půl hodiny nato nás tu vysadil vrtulník. Ti strážci tady čekali zmrzlí na kost. Ani jeden nemluví anglicky nebo norsky, ale dovedli nás k tělu oběti a nám bylo hned jasné, co se tu odehrálo.“

„Napadení medvědem,“ řekla, jako by čekal odpověď. „Co tady dělali Rusové?“

Pyramiden se rozprostíral na druhé straně fjordu, asi deset kilometrů vzdušnou čarou. Bylo to opuštěné hornické městečko, kde v zimě bydlelo jen pár Rusů, kteří tu hlídali prázdné domy. Provozovali také hotel s restaurací, kde se občas zastavili turisté, kteří byli v okolí na výletě.

„Šli na obchůzku a zahlédli sněžný skútr,“ řekl a ukázal prstem na opuštěnou yamahu stojící u dřevěných bud. „Připadalo jim to divné, tak se šli podívat blíž.“

„Byli u toho, když medvěd zaútočil?“

„Ne. Teda aspoň tak jsem to pochopil. Mně se pak vybil telefon. Domlouvali jsme se přes tlumočníky, ale baterka v tom mrazu nevydržela.“

Teď už chápala, proč si Jørn vybral ze všech kolegů právě ji. Jediná z jeho týmu mluvila rusky.

„Když sem přijeli, lední medvěd si právě pochutnával na mrtvole oběti,“ pokračoval Thor.

„Zabili ho?“

„Ne. Vystřelili do vzduchu a on utekl. Podle toho, co říkali, běžel směrem k ledovci. Několikrát jsme nad tím místem přeletěli, ale zatím jsme ho nenašli.“

Na Špicberkách napadl medvěd člověka zřídka. Natož smrtelně. Setkat se s ním bylo ale v Arktidě možné čím dál častěji, hlavně kvůli globálnímu oteplování. Pobřežní led každým rokem ustupoval a lov tuleňů byl pro lední medvědy stále obtížnější. Stahovali se proto blíž k obydleným místům a hledali potravu. Kromě toho vzkvétající turistický ruch přiváděl na jejich teritoria houfy zvědavců.

Otázkou už nebylo, jestli dojde k dalšímu napadení, ale kdy.

Lottie došla ke skútru a viděla, že sedadlo je úplně roztrhané. S tím už se setkala, medvědi rádi žvýkali vycpávku ze syntetické pěny. Musela v ní být nějaká chemická látka, která jim chutnala. Zvíře převrhlo i vozík připojený ke skútru, z něhož vypadly kanystry s benzínem, kuřířky s nářadím a výbava pro přežití. Otevřelo si také bedny s potravinami.

„Víme, kdo je oběť?“ zeptala se Lottie celá zadýchaná.

„Agneta Sørensenová, dvacet šest let, původem z Tromsø. Obličej má hodně pokousaný, ale identifikovali jsme ji podle poznávací značky skútru.“

„Co dělala tady?“

„Tady v Brucebyenu nebo tady na Špicberkách?“

„Nejdřív na Špicberkách.“

„Doktorát z polární biologie. Studovala ve špicberském Univerzitním centru, říká se mu UNIS. Je to nejseverněji položená fakulta na světě, jako ostatně skoro všechno, co se tu nachází.“

„Rodiče to vědí?“

„To zařídí Jørn.“

Lottie se sevřelo srdce. Někde daleko od Longyearbyenu žije rodina, která ještě netuší, jakou strašnou zprávu se od něj dozví.

Sevřela ruce v pěst. *No tak, jsi přece profík.*

„A ví se, co dělala v Brucebyenu?“

„Musíme si to ověřit na univerzitě, ale zřejmě tu byla kvůli velrybě.“

„Velrybě?“

Domky v Brucebyenu byly rozesety podél nevelké pláže u fjordu. Když minuli poslední chatu, spatřila Lottie tu nejnepravděpodobnější scénu za celou svou policejní kariéru.

Ve světle silného přenosného reflektoru leželo na sněhu strašlivě znetvořené tělo. O několik metrů dál vyčnívala z ledu, do něhož způli zamrzla, hora zduřelého masa.

„Panebože,“ vydechla Lottie.

„Takové velryby jste v Oslu neměli, co?“ řekl Thor při pohledu na kytovce.

„Takové vorvaně. Je to vorvaň,“ upřesnila Lottie a zkoumavě si zvíře prohlížela.

Dva policisté obcházeli kolem, pořizovali fotografie a hledali stopy. Vypadalo to skoro, jako by přijeli zjišťovat spíš okolnosti smrti toho savce. Délka: patnáct až osmnáct metrů. Váha: třicet, možná čtyřicet tun. Pohlaví: soudě podle velikosti samec. Dospělý a vzhledem k bílým jizvám na kůži poměrně starý. Četné posmrtné rány tam, kde ho ožírali medvědi. Příčina smrti: neznámá.

„Jojo, vorvaň je to,“ pokračoval Thor. „Mluvil jsem s člověkem ze životního prostředí. Zřejmě tu uvízl na konci podzimu. Už bylo pozdě na to, odtáhnout ho zpátky do fjordu.“

Obrovské tělo kytovce ji tak zaujalo, že pro ně málem zapomněla na oběť. Tou byla šestadvacetiletá žena, blondýna, poměrně vysoké, atletické postavy. I přes škrábance v obličejí bylo vidět, že byla hezká. Ležela na zádech, paže podél těla, jako by ji vyndali z ledového sarkofágu. Kombinézu na sněžný skútr měla roztrhanou od medvěda a sníh všude okolo byl odpudivě červenohnědý.

Když si Lottie prohlížela zranění, bezděky si vzpomněla, jak často pozorovala medvěda ožírajícího mrtvého tuleně. Na to,

jak ho stáhl z kůže, černým jazykem olizoval tuk a pak předními zuby seškrabával maso. Přesně tak šelma naložila s dívkou. Na prsou, břichu a stehnech jí odtrhla kůži a z dutiny břišní zbyla jen změť růžové tkáně a mrazem ztuhlých vnitřností. Studené světlo reflektorů nemilosrdně vykreslovalo rozcupované maso a obnažené svaly.

Ačkoli léky proti úzkosti už začínaly účinkovat, cítila Lottie, jak se jí strachem svírá hrudník. Před Thorem se ale v žádném případě nesmí sesypat. Zapřela se a pokračovala v ohledávání. Vrátila se k obličejí – i ten byl zbědovaný. Kůži ve vlasech zbrázdily hluboké rány od drápů. Pravé ucho jí zvíře rozdrásalo a znetvořilo. Jedno oko měla vypíchnuté a druhé pokrývala bělavá blána, jako by dívka trpěla zákalem.

Zmocnil se jí nejasný pocit, že tu něco nehraje. Samozřejmě že na tom zuboženém těle byly patrné stopy zuřivého zápasu s medvědem. Mrtvá byla pokousaná, poškrábaná a měla potrhanou kůži. Lottie se ale zdálo, že vidí ještě něco. A to něco bylo dílem člověka.

Zase se ti vrací ty zlé vzpomínky, pomyslela si a rychle odvrátila pohled ke stopám ve sněhu.

Všude tu byly vidět šlépěje. Vedly tam i zpět, křížily se, někde jako by ten, kdo je tu zanechal, přešlapoval na místě. Okolo těla určitě prošlo mnoho lidí. Strážci z Pyramidenu, záchranáři, kolegové. V celkové změti bylo těžké se vyznat. Byly tu i obrovité oválné stopy medvěda a za nimi drobné otisky tlapek polárních lišek. Ty někdy chodily medvědům v patách, aby se po nich nakrmily zbytky.

„Udělal jsi odlitky stop?“ zeptala se Thora.

Viking se usmál. „Zvolni, ty moje Oslo, jsme na místě nešťastné události, ne vraždy.“

„Mohly by se hodit, jestli chceme vědět, jak k útoku došlo.“

„My už jeden nápad máme.“

Posvítíl na vorvaně kapesní svítilnou. Do kůže zvířete byl vyřezán jakýsi nápis. Čáry byly rovné, nebylo pochyb, že jde o práci

člověka. Žlutá cedulka s číslem označovala na zemi místo, kde ve sněhu ležel nůž. Teprve teď si uvědomila, jak to tu páchne. Bylo to tu cítit krví, mořskou vodou a zmrzlou mršinou.

„Myslíme si, že ten medvěd dívku napadl, když prováděla pitvu,“ vysvětloval Thor.

„Nekropsii,“ opravila ho. „Pitva se dělá u lidí.“

„Dáma si potrpí na termíny. Teď už chápu, proč Jørn pověřil vyšetřováním zrovna tebe.“

Lottie popíchnutí přešla mlčením. „Takže podle tebe sem přijela úplně sama odebrat vzorky? To by byla trestuhodná nerozvážnost.“

Thor pokrčil rameny. „A to nejlepší jsem si nechal na konec. Neměla pušku.“

„Cože?“

Lottie se vrátila k tělu. Vedle dívky opravdu žádná puška neležela. Měla jen pouzdro u pasu a v něm něco, co odhadovala na signální pistoli.

„Strašná nerozvážnost,“ zopakovala Lottie.

Zamyšleně posvítla na šedavou kůži vorvaně. Proč ke kytovci přijela sama a beze zbraně? Věděli o tom na univerzitě? Na zásadách bezpečnosti práce v terénu si většinou velmi zakládali. Jela sem na vlastní pěst? Vzala si svůj skútr, ne některý z UNISu. Takže tu byla sama.

Vtom ji upoutala díra v mase zvířete. Je to opravdu to, co si myslí?

Obrátila se na Thora.

„Viděls to?“

„Co přesně?“ zeptal se a díval se směrem, kterým svítila.

Pak pochopil. „A sakra, toho jsme si nevšimli...“

V kůži vorvaně byl kruhový otvor, dost velký na to, aby šlo o průstřel, a ve srovnání s obrovským trupem zvířete dost malý, takže ho předtím ve slabém světle mohli přehlédnout.

„Myslíš, že to udělali ti Rusové?“

„To zjistíme jediným možným způsobem.“

„Že tu kulku... vydolujeme?“

„Máš jiné řešení?“

Thor si zvíře otráveně přeměřil. „Panna nebo orel?“ zeptal se.

„Kašli na to, udělám to sama. Přines mi rukavice, nůž a pinzetu. Ale příště si to vyžereš ty, jasný?“

Thor s úlevou přikývl. Zatímco šel pro vyžádané propriety, prohlédla Lottie celého vorvaně, ale další střelné rány nenašla. Konečně byl Thor zpátky s kufříkem, který s sebou vozili do terénu. Vzala si z něj tlusté rukavice a s odporem si je navlékla. Byly studené a trochu lepkavé, jako kůže mrtvé ryby.

„Posviť mi a nafoť to,“ přikázala mu.

Vzala do ruky nůž a pustila se do díla. Říznout do masa zvířete byla vzhledem k mrazu a tloušťce kůže pořádná dřina. O odporném zápachu ani nemluvě. Kdyby jí před dvěma lety řekli, že ji čekají takovéhle lahůdky... Při práci přemítala o námořnících, kteří se usadili na Špicberkách o mnoho století dříve a lovili tu velryby. O Bascích, Angličanech, Holanďanech, Španělech, Němcích a Dánech, kteří se za kormidlem, u vesla, s harpunou nebo s porcovacím nožem nalodili a odpluli na Špicberky vydělávat na velrybím tuku. Když ho proměnili na olej, prodávali ho v evropských přístavech, aby se z něho vyrobilo palivo, svíčky, margarín, mýdlo, barvy, laky, mazivo nebo voskovaná plátna. V některých městech se olej z plejtváků používal do lamp veřejného osvětlení.

Pozůstatky těch dřevních dob bylo možné nalézt na souostroví leckde – chatrč z prken na břehu fjordu Van Keulen na Západním Špicberku s velkolepou kostnicí plnou kostí vybělených působením živlů, zbytky továren na výrobu velrybího oleje v Amsterdamøye, ostrově Amsterdam na severu, kde Holanďané vybudovali velkou lovnou stanici, a také Smeerenburg, který lze nazvat městem tuku.

Konečně se prořezala masem až k tomu, co hledala. Vnořila ruku do mazlavého tuku a vyndala kulku zdeformovanou nárazem.

„Co měli ti strážci za pušky?“

„Mauserky.“

Puška Mauser byla přes své stáří jednou z nejpoužívanějších zbraní na souostroví. Mnoho těchto masivních opakovačích zbraní pocházelo z druhé světové války, ale v nehostinném prostředí Špicberk se osvědčily.

„Z těch by mohly být tyhle kulky, ne?“

Thor si nábojnici pozorně prohlédl. „Mohly.“

Lottie náboj uložila do uzavíratelného sáčku. Čekala je návštěva Pyramidenu.

Pyramiden dýchal zvláštní atmosférou. Ve větru se komíhaly skřípající řetězy houpaček, uličkami se proháněly polární lišky, hlavu bysty Lenina zdobila sněhová šapka. Všechno tu bylo podivně klidné a netknuté, jako by obec na čas zadržela dech a čekala, až se do ní vrátí obyvatelé.

Toto město duchů bylo anomálií vyplývající ze zvláštního statusu Špicberk. Dlouhou dobu bylo souostroví *terra nullius* – územím, které nepatří nikomu. Až mezinárodní dohoda, podepsaná v předvečer první světové války, přiznala svrchovanost nad ostrovy Norsku. Podle ní mohou všechny signatářské země využívat jejich přírodního nerostného bohatství. Této klauzule využilo jediné Rusko, které zde ve dvou dolech těžilo uhlí. Jeden byl v Barentsburgu, asi třicet kilometrů západně od Longyearbyenu, a druhý tady.

Za dob sovětského Ruska bydlelo v osadě asi tisíc lidí. Horníci s rodinami, inženýři, výzkumní pracovníci. Nic jim tu nescházelo, obchody byly dobře zásobené, platy velkorysé, měli tu dokonce i bazén a velké kulturní středisko. O zaměstnání v Pyramidenu se Rusové drali. Práce v Arktidě byla tehdy dobře placená – tak dobře, že jste si po návratu domů mohli koupit byt. K tomu, aby vás tam poslali, jste ovšem museli mít zatraceně dobré konexe.

Na jaře 1998 se ale veškerá těžba zastavila. Důl nikdy moc nevynášel a po pádu SSSR nemělo nové Rusko na jeho provoz prostředky. Pyramiden byl ze dne na den evakuován a investice přeměrovány do Barentsburgu. Od té doby tu byly jedinými obyvateli polární lišky, tažní ptáci hnízdící na jaře za okny domů a pár turistů, kteří přijeli po fjordu a přespali v Tulpanu. Hotel, který Rusové nedávno zrenovovali, se tak tak vyplatil,

ale Moskva tím alespoň zabránila Norům, aby si Pyramiden vzali zpátky.

Super Puma přistála v centru města, nedaleko od hotelu. Lottie s úlevou vystoupila. Když dokončili práci na místě nešťastné události, položili tělo Agnety Sørensenové na nosítka a odnesli do vrtulníku. Celý krátký let z Brucebyenu do Pyramideny se snažila vyhnout pohledu mrtvých očí a další panické atace.

„Co uděláme teď?“ zeptal se Thor.

„Já vyslechnu prvního strážce, ty si dobij mobil a nějak se pokus dorozumět s tím druhým. Pak si je prohodíme.“

Vrtulník bez nich odletěl do Longyearbyenu. Tam čekala sanitka, která měla odvézt Agnetino tělo do místního kostela. Město bylo příliš malé na to, aby nemocnice měla márnici. Když na souostroví někdo zemřel, uložila se mrtvola zatím sem a nejbližším poštovním letadlem byla přepravena na kontinent.

Strážci, kteří tělo našli, na ně čekali před Tulpanem. Měli na sobě dlouhé černé kabáty přepásané koženými pásky se zlatými přezkami. S papachami na hlavě – vysokými čepicemi z černé vlny, jaké kdysi nosili kozáci – vypadali, jako by vystoupili z románu od Tolstého. V zimě strážci plnili zároveň roli průvodců a tohle bylo něco, z čeho byli turisté nadšení.

„Kdo z vás vystřelil tu nouzovou světlici?“ zeptala se Lottie odměřeně.

„Já,“ odpověděl jí mladší z nich.

„A ty jsi...?“

„Alexej Borisovič Zajkov.“

Rus měl kaštanové vlasy a oříškové oči. Když jí tiskl ruku, tenké prsty se mu třáslly. Ucítila v jeho dechu alkohol, určité si dal na baru skleničku. Po tom, co zažil, nebylo ani divu.

„Dobře, Alexeji. K vyšetřování případu budeme potřebovat tvou výpověď. Pojď se mnou, tvůj kamarád si zatím popovídá s mým kolegou. Souhlasíte?“

Přikývl, stejně jako druhý strážce Nikolaj, který odhodil ohařek cigarety do sněhu a opřel se do dveří Tulpanu. Bylo mu ke

třiceti, měl orlí nos, zježené vousy a tvář bez výrazu, jako by se mu led dostal i pod kůži.

Thor se s ním posadil do rohu baru k zástrčce, kam si dal nabít telefon. Vedoucí hotelu ukázala na pípu, že mu přinese pivo. Zdvorným *spasibo* odmítl.

Lottie s Alexejem se odebrali do zadní části jídelny. Strážci bylo pětadvacet až třicet let, nosil knírek a měl snědou pleť. Snad to bylo tím staromódním kabátem, snad tím knírkem, ale připomínal jí Omara Sharifa ve filmu *Doktor Živago*. Přesně zapadal do „tematického parku“ hotelu: kýčovitě vyřezávané obložení, ruské matrišky, vlajka padlého Sovětského svazu přišpendlená na barovém pultu, citáty prvního ruského nositele Nobelovy ceny Ivana Petroviče Pavlova, na jídelním lístku vodka ze „SSSR“ a Gorbačovova omeleta. Ze zaprášených vzpomínek na období studené války vyždímal Tulpan maximum.

„Cigaretu?“ nabídla strážci ze své krabičky.

Tady na konci světa se zákony o kuřáckých koutcích tak striktně nedodržovaly.

Alexej si s nehraným potěšením jednu vzal. Zásoby na zimu se do Pyramidenu přivážely jen jednou za rok na jaře. Bylo docela dobře možné, že mu tabák už došel.

„Odkud jsi?“ začala Lottie zlehka.

„Z Murmansk. A ty? Mluvíš dobře rusky.“

„Odtud. Matka je Ruska.“

Vytáhla notýsek a obyčejnou tužku, které měla vždycky u sebe, aby si mohla v exteriéru dělat poznámky. Pero nepoužívala už dlouho. Teploty v nejtuzší zimě klesaly až k minus třiceti a inkoust rád gelovatěl. Pak položila na stůl telefon a spustila aplikaci Diktafon.

„Ty to nahráváš?“ znejistěl strážce.

„Bude to jen neformální rozhovor o okolnostech toho neštěstí, ale i tak ho musím mít zaznamenaný. Vadí ti to?“

Už byla zase komisní. Cukr a bič. Udržovat ho v napětí. Být zároveň hodný i zlý policajt. Rus vyfoukl část kouře nosem a zavrtěl

hlavou. Namluvila do telefonu jeho hodnost, jméno, místo a čas, položila mu několik rutinních otázek a pak přešla k věci: „Jak jsi to mrtvé tělo našel?“

Odkášlal si a pak spustil jako žáčec odříkávající naučenou látku: „Šel jsem na obchůzku a všiml si, že do tělocvičny se pokoušel dostat medvěd.“

Požádala ho, aby upřesnil čas.

Uvedl hodinu a pokračoval: „Na dveřích byly škrábance a kolem výkaly. Chtěl jsem zkontrolovat, jestli tam ten medvěd ještě někde není. Šel jsem po stopách, které vedly na pláž. Dál pokračovaly na ledovec, a tak jsem vzal triedr a zkoušel ho najít. Když jsem se díval směrem k Brucebyenu, zpozoroval jsem u domků sněžný skútr. Přišlo mi to divné, protože jsem ho na stejném místě viděl už před dvěma dny.“

„Jsi si tím datem jistý?“

Strážce přitakal a Lottie si do notýsku poznamenala: Oběť napadena v úterý?

„Tady jezdí málokdo na skútru sám,“ pokračoval Alexej. „Když sem přijedou turisté, je to vždycky se skupinou. I vědci bývají nejméně dva. Řekl jsem to Nikolajovi a rozhodli jsme se, že se tam pojedeme podívat.“

Pohlédla na druhého strážce. Thor se s ním snažil domluvit prostřednictvím tlumočnicka.

Zdálo se, že to dost drhne.

„Proč jste tam jezdili vy? Mohli jste zavolat místní záchrannou službu.“

„Tady jsme zvyklí poradit si sami. Vzali jsme pušku a světlice a vydali se na pobřežní led. Když jsme tam dojeli, medvěd právě požíral...“

Jeho pohled znepřítomněl a Lottie pochopila, že to má znovu před očima.

„Já jsem to hned nepoznal... Chudák holka měla takovou barvu kombinézy, že to z dálky vypadalo, jako by ten medvěd ulovil tuleně.“

Strážci se zlomil hlas. Dokouřil a zamáčkl cigaretu do popelníku. Lottie si představila tu hrůzu, když uviděl medvěda, jak hoduje na mrtvém těle.

„Vystřelili jsme do vzduchu, medvěd se polekal a utekl pryč. Pak jsme zavolali vám.“

Dostávali se k jádru problému.

„V jaké vzdálenosti od medvěda jste byli, když jste ho vyplašili?“

„Sto, sto padesát metrů.“

„Z jaké zbraně jsi střílel?“

„Jen z té mojí signální pistole.“

Strážce nebyl hloupý. Dobře věděl, že lední medvěd je na Špicberkách od sedmdesátých let chráněný. Vystřelit na něj se smělo jen v případě nejvyšší nouze. Před pár lety vyfáknul jeden průvodce pokutu dvanáct tisíc korun jen za to, že se k medvědovi přiblížil.

„A kolega?“

„Použili jsme jen světlice,“ opakoval strážce.

„A co pušku?“

Chvilí váhal. „Tu jsme nepotřebovali. Nemuseli jsme vystřelit, medvěd utekl.“

„Tak to mi budeš muset vysvětlit, jak to že jsme našli v těle vorvaně tohle.“

Lottie vytáhla z kapsy sáček a položila ho doprostřed stolu.

Rus rázem zbledl.

„Vypadá to na kulku z pušky, nemyslíš?“

„To... nechápu.“

„Hele, nebudeme chodit kolem horké kaše. Dřív nebo později se ten medvěd najde a bude se muset utratit. Prohlédne ho biolog, a jestli jste na něj stříleli nebo ne, se dozvíme raz dva. Takže uděláš líp, když mi řekneš pravdu hned.“

Alexej se chvilku rozmýšlel a pak rezignoval: „Vypálil... Vypálil na něj Nikolaj.“

Podívala se směrem k baru. Nikolaj je pozoroval a tvářil se nevrle. Už pochopil, že jeho parták všechno vyzvonil. Řeč Alexejeva

těla se shrbenými zády a třesoucíma se rukama nebylo těžké přechíst.

„Nejdřív jsme vypustili světlice, přísahám, ale nestačilo to,“ pokračoval Alexej. „Ten medvěd se ani nehnul. Zdálo se, že ho to spíš vydráždilo.“

Tohle sedělo. Asi sto metrů od těla našli policisté nábojnice ze signální pistole.

„A dál? Co se dělo pak?“

Strážce svěsil zahanbeně hlavu. „Když jsme viděli, že světlice nezabírají, vytáhl jsem pušku a chtěl jsem vystřelit do vzduchu. Ale rána, nevím proč, nevyšla. Zmáčkl jsem spoušť, ale nic se nedělo. Myslel jsem si, že je zaseklý náboj, tak jsem jednu patronu vyndal. Pořád to nefungovalo. Medvěd se k nám blížil. Zpanikařil jsem. Nikolaj vzal pušku a bůhví jak to dokázal, ale povedlo se mu vystřelit.“

Lottie už s touhle puškou na místní střelnici střílela. Mauserky měly dvě bezpečnostní polohy. Jedna zbraň úplně zablokovala, druhá umožnila vyndat nábojnice, ale ne střílet. Když s ní člověk neuměl, mohl si myslet, že zbraň nefunguje nebo že má vadné náboje.

„Kolikrát na toho medvěda vystřelil?“

„Dvakrát.“

„A co prázdné nábojnice? Ty jste sebrali?“

Se sklopenou hlavou přitakal.

„Kde jsou?“

„Hodili jsme je do moře.“

Lottie se dozvěděla, co potřebovala. Poslala Alexeje pryč a mávla na Thora, aby jí poslal druhého strážce. Znovu spustila nahrávání, ale tentokrát šla přímo k věci.

„Tvůj parťák přiznal, že jste stříleli na medvěda. Co mi k tomu řekneš?“

Nikolaj ucedil sprostou poznámku. „Co ještě říkal?“

„Žes na něj střílel ty.“

Rus si ji prohlížel jako hráč pokeru, který se snaží zjistit, jestli jeho soupeř blafuje. Na tváři se mu mihl nervózní úsměv. „Ten

blbeček neumí zacházet s puškou. Měl jen vystřelit do vzduchu, ale ani to se mu nepovedlo. A já to za něj odskáču...”

Mrknul na kolegu, který si na baru objednal vodku na uklidnění.

„Takže přiznáváš, že jsi na toho medvěda vystřelil.“

„No jo.“

„Myslíš, že jsi ho zasáhl?“

„Co já vím? Vystřelil jsem narychlo. Nakonec co na tom sejde? Byl strašně blízko. Byla to regulérní sebeobrana.“

„To posoudí guvernérka.“

Vzhledem k okolnostem mu nikdo nemohl mít za zlé, že na medvěda vypálil. Lottie ale namíchlo, že se s kolegou snažili zatajit pravdu.

„Kdo vymyslel, že nám budete lhát? Ty nebo on?“

„Já,“ prohlásil skoro hrdě. „Věděl jsem, že nám to vy, Norové, dáte sežrat, i když jsme se plahočili až do Brucebyenu. Mohli jsme tam kvůli tomu podělanýmu medvědovi zařvat.“

„Máš něco, co by nám ho pomohlo identifikovat? Velikost, srst, jizvy?“

„Byla to samice.“

„Jak to víš? Měla mladé?“ znervózněla Lottie.

Zvíře, které zabilo studentku, musí být utraceno. Guvernérka nemohla nechat běhat po okolí Longyearbyenu lidožravého medvěda. Jestliže šlo o samici s mláďaty, musela by se medvíďata uspat, aby zbytečně netrpěla. Kdyby přišla o matku, zahynula by na ledové kře hladem.

„Mladé jsem neviděl. Ale na krku měla telemetrický obojek, to vím určitě,“ odpověděl Nikolaj.

Frost, naskočilo Lottie. Vědci označovali samce a samice různými způsoby. Medvědům se připevňovaly ušní známky, protože obojky jim z kónického krku padaly. A monitorovaná tady byla v tomhle ročním období jediná samice, medvědice jménem Frost, kterou musely služby guvernérky vloni na podzim vrtulníkem odvézt pryč, protože se dostala příliš blízko k Longyearbyenu.

Lottie byla u toho, když ji badatelé z Norského polárního institutu uspali narkotizační puškou. Tehdy jí navlékli obojek. Ten měl umožnit její sledování, ale také spustit poplašné zařízení, pokud by se přiblížila k městu.

„Viděl jsi už někdy v okolí Frost?“

„Párkrát jo.“

Ozval se ohlušující rámus, až se zdi zatřáslly. Přiletěla helikoptéra. Divné, Super Puma je měla vyzvednout až za hodinu. Tázavě se ohlédla na Thora. Pokrčil rameny a rozhodil rukama na znamení, že ani on to nechápe. Za chvíli vešel do restaurace ruský konzul Anton Ivanovič Sorokin.

„Okamžitě s tím přestaňte,“ rozkázal norštinou, která zněla jako něco mezi oselským a nordlandským dialektem.

Sorokin byl v obleku a na nohou měl lakýrky vhodné spíš do moskevských dvorců než na polární expedici. Všechno v jeho vzhledu svědčilo o potřebě každého ovládat. Černé vlasy, které si barvil a pečlivě upravoval tak, aby zakrývaly počínající pleš. Hladce oholené tváře navzdory mrazu. Uzel Windsor na kravatě.

„Tito ruští občané mají právo na tlumočníka. Kde je?“

„Shodou okolností mluvím rusky,“ odpověděla Lottie jeho rodnou řečí.

Prohlédl si ji od hlavy k patě. „Úřední tlumočník je nestranný,“ nedal se odbýt. „Nabídli jste jim advokáta?“

„Podávají jen svědectví o nešťastné události, na to není potřeba...“

„No jistě. Vysvětlili jste jim, že to, co řeknou, může být použito proti nim? Jako byste to vysvětlili Norům?“

„Jsme tady od toho, abychom ověřili okolnosti tragické nehody. Rusové nebo Norové – pro nás je důležité zjistit, co se tam stalo.“

Konzul ji neposlouchal. „Chci si s těmi muži promluvit o samotě.“

„Ještě jsme neskončili...“

„A já vám říkám, že to pro dnešek stačí. Máte-li další otázky, požádejte o svolení naše úřady. S radostí vám je na vlastní

náklady dopravíme vrtulníkem na stanici. Je a jejich advokáta, bude-li třeba.“

Lottie zatnula zuby. Konzul neměl nejmenší právo přerušit její vyšetřování, ale poslat ho do háje hrozilo diplomatickou roztržkou. A to on dobře věděl.

„Důrazně nabádáme vaše občany, aby se nevzdalovali z Pyramidenu, dokud nebude medvěd zneškodněn,“ řekla podrážděně. „Budeme také muset zajistit zbraň, ze které na něj vystřelili. Le-daže byste i tady měl něco proti?“

Sorokin mávl rukou, jako by chtěl odehnat komára. „Jen ji zajistěte. Ti muži se museli bránit před rozzuřeným zvířetem, které zabilo norskou občanku. Nevím, z čeho by je guvernérka měla obvinít.“

„Určitě to chceš? Jaký jsi k ní měl vztah?“

Primář oddělení patologie v nemocnici v Tromsø se v okamžiku, kdy měl otevřít kovový kontejner s tělem Åsy Hagenové, zarazil. Nils Madsen nevěděl, co na to říct. Kolegyně? Přítelkyně? Spřízněná duše? Neviděli se skoro šest let. Od té doby, co ho pozvala na svatbu v Arktické katedrále na druhém břehu fjordu. Platilo ještě něco z toho, co jmenoval?

„Byl to někdo, kdo pro mě hodně znamenal,“ odpověděl nakonec Madsen.

Univerzální fráze, která doktora zřejmě uspokojila.

„Kdyby se ti chtělo zvracet, tamhle máš výlevku. Utonulí vypadají vždycky hůř.“

Příkývl. Se semknutými rty nemohl mluvit. Irák, Ukrajina, Afghánistán. Znal nedůstojné a drsné pitevny ve válčících zemích, které si nemohly dovolit ani ty nejodpornější mrtvoly zavřít do boxů. Jenže tohle se ho osobně dotýkalo.

Soudní lékař otevřel kovové víko a ukázalo se Åsino tělo. Madsenovi přeběhl mráz po zádech. Mrtvola byla nabobtnalá a fialová, téměř k nepoznání. Ženu, kterou kdysi znal, připomínala jen vzdáleně. Kůže na čele byla téměř celá odtržená a pod ní prosvítala kost. Kolena, ruce a nohy měla celé pořezané.

„Výrazná zsinatost ve tváři a na většině těla, zarudlé spojivky, přítomnost vody v plicních sklípcích – tvoje kamarádka je to, čemu se obecně říká ‚modrá utonulá‘“, odříkával doktor bez známky účasti.

Madsen si zacpal nos. Rouška, kterou si nasadil u vchodu, nedokázala zadržet pach rozkládajícího se těla, chaluh a dezinfekce, který se z chladicího boxu vyvalil.

„Abych to zjednodušil, jedná se o utonutí. Příčinou smrti byla srdeční zástava v důsledku vdechnutí velkého množství vody, která zabránila okysličování krve. Proto ta modrofialová kůže.“

Vrzly dveře. Zaměstnanec pitevny přišel soudnímu lékaři oznámit, že mají přivést zmrzlé tělo ze Špicberk. Lékař ho požádal, aby ho hned po příjezdu uložili do chladicího boxu a přikryli mokrým prostěradlem. Jednotlivé části těla se tak nevysuší, až budou rozmrzat.

„Jsi si jistý, že to byla sebevražda?“ zeptal se Madsen, když zaměstnanec odešel.

„Mojí prací jsou klinická fakta, ne jistoty. Ty nechám na policii. Já jen vím, že se utopila, nic víc ti říct nemůžu. Řezné rány vznikly podle mého vláčením těla. Když se člověk utopí, klesne nakonec ke dnu a je unášen proudy jako hadrový panák. Na různých místech má poškozenou kůži, jak se odíral o kameny. U mužů jsou odřeniny často na hlavě, kolenou, rukou a nohou. U žen se to vzhledem k jinému rozmístění podkožního tuku trochu liší.“

Lékař přejel prstem v gumové rukavici po jedné ráně na čele. „Vidíš, že nemá podlitiny. Zranění jsou posmrtná. Ostatní rány, hryznutí a bodnutí, způsobili nejspíš vodní živočichové.“

Vybavil si, jak našli Āsu na pláži. Dlouhé vlasy ztěžklé pískem, v nich zapletené hvězdice a chaluhy. Mrtvé oči. Korýši zalézli v ranách.

Polkl naprázdno. V krku měl sucho.

„Krátce před smrtí došlo také k lehkému poranění lebky.“

„Někdo ji udeřil?“

„Tuhle domněnku policie zavrhla. Tvoje kamarádka se mohla těsně před smrtí uhodit o skálu, o bok lodi...“

Madsen hleděl na jizvu ve tvaru písmene Y táhnoucí se od ramen k rozkroku v místech, kde lékař rozřízl kůži, aby provedl pitvu.

„Proč policie případ uzavřela jako sebevraždu, a ne jako nešťastnou náhodu? Proč to nemohl být pád s následným utonutím?“

Měl zoufalou potřebu chytat se možnosti, že neskočila sama.